

Centrum Ochrony Mokradeł

ul. Cieszkowskiego 1/3 lok. 31, 01-636 Warszawa

tel. +48 796 435 444, e-mail: cmok@bagna.pl, www.bagna.pl

CMok 29/06/2014

Warszawa, 30.06.2014

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

ul. Grzybowska 80/82 (VI piętro)

00-844 Warszawa

Uwagi do dokumentów (wersja z czerwca 2014 r.):

- 1. Projekt MasterPlanu dla obszaru dorzecza Wisły**
- 2. Projekt MasterPlanu dla obszaru dorzecza Odry**
- 3. Prognoza oddziaływania na środowisko dla Projektu MasterPlanu dla obszaru dorzecza Wisły**
- 4. Prognoza oddziaływania na środowisko dla Projektu MasterPlanu dla obszaru dorzecza Odry**

W ramach konsultacji społecznych MasterPlanów (MP) dla dorzecza Wisły i Odry wraz z prognozami oddziaływania na środowisko tych dokumentów zgłosiliśmy szereg uwag i zastrzeżeń w ramach pierwszej tury konsultacji społecznych przeprowadzonej w dniach 4 - 25 kwietnia tego roku.

Dotyczyły one zarówno zawartości samych dokumentów przedłożonych do konsultacji, jak i proponowanego w nich podejścia do zrównoważonego rozwoju gospodarki wodnej w Polsce. Niestety zasadnicza uwaga, znajdująca się w punkcie nr 1 naszego pisma z kwietnia tego roku, nie została uwzględniona w trakcie zmian wprowadzanych do MasterPlanów i Prognoz, jak również nie została wspomniana w rozdziale dotyczącym konsultacji społecznych w zmienionej wersji prognoz oddziaływania na środowisko MasterPlanów dla dorzecza Wisły i Odry z czerwca 2014 r. (rozdział 1.3).

W związku z powyższym oczekujemy, że w kolejnej wersji analizowanych dokumentów znajdzie się pisemne podsumowanie, o którym mówi art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

W celu zachowania przejrzystości w niniejszym piśmie utrzymano podział na zagadnienia analogiczny do naszego pisma z kwietnia br. Przedstawione niżej uwagi, tak jak w przypadku MasterPlanów w wersji z kwietnia br., można odnieść zarówno do dokumentów dotyczących dorzecza Wisły, jak i Odry.

1. Zrównoważony rozwój gospodarki wodnej w Polsce a analiza listy przedsięwzięć zawarta w MasterPlanach

Zgodnie z założeniami MasterPlany (w wersji z kwietnia 2014 r.) powinny stanowić "swoistą analizę potrzeb, w zakresie zrównoważonego rozwoju gospodarki wodnej, zidentyfikowanych, na poziomie dorzecza i poszczególnych jego regionów, dla których odpowiedzią są analizowane przedsięwzięcia. Rozumiane w ten sposób zintegrowane podejście do gospodarowania wodami na obszarze dorzecza pozwoli na połączenie planowanych działań z wymaganiami i celami Ramowej Dyrektywy Wodnej." (MP dla dorzecza Wisły, rozdz. 1.2, s.7, kwiecień 2014).

W wersji z czerwca 2014 r. powyższy akapit mówi, że MP powinny stanowić "swoistą analizę potrzeb, w zakresie zrównoważonego rozwoju gospodarki wodnej, zidentyfikowanych, na poziomie dorzecza i poszczególnych jego regionów, dla których odpowiedzią są analizowane przedsięwzięcia. *Analiza ta została dokonana na etapie przygotowania odpowiednich planów i programów inwestycyjnych z których działania zgłoszono do oceny w MasterPlanie.* Rozumiane w ten sposób zintegrowane podejście do gospodarowania wodami na obszarze dorzecza pozwoli na połączenie planowanych działań z wymaganiami i celami Ramowej Dyrektywy Wodnej." (MP dla dorzecza Wisły, rozdz. 1.2, s.7, czerwiec 2014).

W tej sytuacji do naszych wcześniejszych zastrzeżeń odnośnie podejścia Autorów MasterPlanów do analizy (chaotyczna lista przedsięwzięć zgłaszanych przez różne podmioty i środowiska. Realizacja inwestycji wymienionych na listach stanowiących załączniki do MasterPlanów uznana za oczywistą; nie oceniono ich zasadności, jedynie oceniono oddziaływanie na stan/potencjał jednolitych części wód) dochodzi kwestia celu, w jakim MasterPlany zostały sporządzone. Skoro celowość i analiza potrzeb została przeprowadzona w innych dokumentach (co też nie jest całkowicie prawdziwym stwierdzeniem, szczegóły w p.3 niniejszego pisma), to czy istnieje potrzeba duplikowania dokumentacji dla tych samych przedsięwzięć?

Wciąż aktualna pozostaje nasza kolejna uwaga dotycząca stosowania odstępstw i analizy zasadności inwestycji. Mianowicie Autorzy MP w przypadku stwierdzenia faktu, że konkretna inwestycja może spowodować nieosiągnięcie dobrego stanu/potencjału lub pogorszenie stanu/potencjału JCW, co stanowi zasadnicze cele do osiągnięcia zgodnie z zapisami RDW, założyli, że należy rozważyć zastosowanie odstępstwa zgodnie z Art. 4 ust.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Potwierdza to jeden z zapisów MasterPlanów, mówiący iż "Wszystkie projekty [uwzględnione w MP] poddane zostały analizie pod kątem identyfikacji tych przedsięwzięć, których realizacja pozwoli na osiągnięcie wymaganych celów, oraz tych które będą mogły być zrealizowane pod pewnymi warunkami." (MP dla dorzecza Wisły, rozdz. 1.2, s. 8, wersja z kwietnia i czerwca 2014 r.). Powyższe stoi w sprzeczności z logiką przedstawioną w Art. 4 ust. 5 RDW, który wskazuje, że w przypadkach, gdy osiągnięcie celów środowiskowych z Art. 4 ust. 1 dla poszczególnych części wód jest "niemożliwe lub nieproporcjonalnie kosztowne" należy przede wszystkim zadbać o nie pogarszanie tego stanu, przeanalizować zasadność planowanej inwestycji i w przypadku braku racjonalnych alternatyw - rozważyć zastosowanie odstępstwa.

Niestety na potrzeby MP nie przeprowadzono procesu poszukiwania mniej szkodliwych dla środowiska rozwiązań alternatywnych a jedynie stwierdzano ich brak lub obecność w dostępnej dokumentacji. W przypadku stwierdzenia ich obecności wskazywano jedynie, że cele mogą/nie mogą być osiągnięte za pomocą działań alternatywnych bez żadnego uzasadnienia i wskazania propozycji działań. Podważa to istotę MasterPlanów, gdyż

w żaden sposób nie wspierają one budowy zintegrowanego podejścia do gospodarowania wodami w ujęciu zlewniowym, zapewniającego osiągnięcie środowiskowych celów RDW.

W MP dla obszaru dorzecza Wisły, jak i Odry w wersji z kwietnia br. można było znaleźć następujący zapis: "Spośród wszystkich faktycznie występujących w obszarze dorzecza Wisły problemów i potrzeb, kluczowe znaczenie oraz pierwszeństwo w realizacji możliwych dla nich rozwiązań, mają zamierzenia związane z ochroną przeciwpowodziową. W zbiorze wszystkich inwestycji zgłoszonych do uwzględnienia w MasterPlanie, przeważająca ich część związana jest z tym zagadnieniem. Należy także podkreślić, iż większość analizowanych zadań zgłoszona została przez jednostki samorządowe, zorientowane przede wszystkim na rozwiązanie lokalnych problemów w zakresie gospodarki wodnej. Są to głównie zadania związane z utrzymaniem cieków i istniejącej zabudowy hydrotechnicznej, które wpływają na hydromorfologię wód, jednak wpływ ten jest zwykle niewielki i ograniczony do zasięgu lokalnego." (MP dla dorzecza Wisły, rozdz. 5, s. 39, kwiecień 2014 r.). Pierwsza część zacytowanego wyżej tekstu dotyczy ochrony przeciwpowodziowej w kontekście dorzecza jako priorytetu, niestety dalsza jego część zaprzecza pierwszej mówiąc, że *gros* zgłoszonych przedsięwzięć to lokalne inwestycje samorządowe o niewielkim zasięgu. Trzeba tu stwierdzić, że podejście takie jest zaprzeczeniem idei MasterPlanów, które powinny zawierać wszystkie projekty infrastrukturalne i stanowić podstawę zintegrowanego podejścia do zarządzania gospodarką wodną w ujęciu zlewniowym.

W wersji dokumentów z czerwca 2014 r. zacytowany powyżej fragment zniknął, zastąpiony opisem programów ochrony przed powodzią, lecz nie zmieniło to istoty rzeczy - większość zgłoszonych do MP projektów to przedsięwzięcia na małych rzekach, rozwiązujące lokalne problemy. W tym miejscu po raz kolejny należy uwypuklić kwestię inwestycji *de facto* nie rozwiązujących zidentyfikowanych istotnych problemów, a realizowanych w odpowiedzi na indywidualne roszczenia np. samorządów, a nawet bez takich roszczeń – celem inwestycji jest inwestycja, a nie rozwiązanie problemu. Ponadto większość wspomnianych lokalnych inicjatyw jest sprzeczna z nowoczesnie rozumianą ochroną przed powodzią, gdyż sprowadza się do przyspieszenia spływu wód ze zlewni rolniczych. Skutkuje to kumulacją fali powodziowej na rzekach głównych, nad którymi koncentruje się cena infrastruktura.

2. Niekompletna lista przedsięwzięć analizowanych w MasterPlanach

Wciąż poważne wątpliwości budzą także listy przedsięwzięć przeanalizowanych w omawianych dokumentach. W MP dla dorzecza Wisły w wersji z kwietnia 2014 r. przeanalizowano 1041 przedsięwzięć, natomiast w wersji z czerwca 2014 - 1531. Jako jedyną przyczynę takiego podejścia podano brak wystarczającej informacji koniecznej do ich oceny. Wciąż nie dyskwalifikuje to jednak całkowicie tych nie uwzględnionych w analizie przedsięwzięć. Ich realizacja będzie możliwa, o ile potrzebne informacje zostaną zgłoszone na etapie planowanej aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami (PGW). Wtedy przeprowadzona zostanie ocena zgłoszonych obecnie, a nieuwzględnionych w MasterPlanach inwestycji. Pokazuje to, jak ogromna jest skala planowanych inwestycji i jak bardzo, w dalszym ciągu, niekompletna jest ocena ich oddziaływania na zlewnie i części wód przeprowadzona na potrzeby MP.

3. MasterPlany a inne dokumenty strategiczne dotyczące zarządzania wodami w Polsce

W dalszym ciągu, w czerwcowej wersji MasterPlanów, większość ocenianych inwestycji ma za cel ochronę przeciwpowodziową. I wciąż nie odniesiono się do faktu, że opracowanie działań w Planach Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) zaplanowano w terminie późniejszym niż opracowaniu aktualizacji PGW. Może to oznaczać, że w ramach sporządzania PZRP pojawią się nowe projekty i inwestycje, których celem jest ochrona przeciwpowodziowa. Jednak, jak wciąż wspominają autorzy MasterPlanów, "dla inwestycji planowanych, dopiero PZRP powinny być podstawą do dokonania rzetelnej oceny wyboru alternatyw na poziomie celów, jakim mają służyć poszczególne działania inwestycyjne, a ich wyniki powinny zostać włączone do aktualizacji PGW." (MP dla dorzecza Wisły, rozdz. 6, s. 44, czerwiec 2014). Istnieje tu kolejna luka w odniesieniu do liczby inwestycji i rozwiązań analizowanych w MP, która pokazuje, że sytuacja może ulec znaczącej zmianie po uwzględnieniu zapisów PZRP (o ile zostaną one uwzględnione w aktualizacjach PGW).

Widać tu także, że zapis MP mówiący, że MP powinny stanowić "swoistą analizę potrzeb, w zakresie zrównoważonego rozwoju gospodarki wodnej, zidentyfikowanych, na poziomie dorzecza i poszczególnych jego regionów, dla których odpowiedzialną są analizowane przedsięwzięcia. *Analiza ta została dokonana na etapie przygotowania odpowiednich planów i programów inwestycyjnych z których działania zgłoszono do oceny w MasterPlanie.*" (MP dla dorzecza Wisły, rozdz. 1.2, s.7, czerwiec 2014) nie jest do końca prawdziwy, ponieważ kluczowe dokumenty nie zostały jeszcze przygotowane.

4. Niekompletna analiza przedsięwzięć o charakterze kluczowym

W MasterPlanie dla obszaru dorzecza Wisły w dalszym ciągu umniejsza się znaczenie i potencjalne oddziaływanie inwestycji polegającej na budowie nowego stopnia wodnego poniżej Włocławka. Przedsięwzięcie to, budzące wiele kontrowersji, jest traktowane bardzo pobieżnie. Nasza uwaga zawarta w piśmie z 24 kwietnia br. pozostaje aktualna.

5. Brak przejrzystej metodyki oceny przedsięwzięć

W MasterPlanach w dalszym ciągu znajduje się zapis sugerujący uznaniowość przeprowadzonej oceny projektów (MP dla dorzecza Wisły, rozdz. 6.2.1, s. 48, czerwiec 2014) tzn.: "Pozostałe czynniki oraz uwarunkowania zlewniowe, które wzięto pod uwagę przy ocenie to:

- zakres inwestycji - istotnym czynnikiem oceny był planowany zakres robót, miały miejsce sytuacje w których inwestycja o podobnym charakterze różniła się znacząco zakresem np. prac w korycie cieką (np. zastosowanie różnych materiałów, prowadzenie prac systematycznie na całym odcinku lub jedynie lokalne naprawy);
- skala inwestycji - jednym z ważniejszych czynników decydujących o ocenie inwestycji była jej skala w odniesieniu do długości JCWP, inwestycje o zbliżonym zakresie mogły zostać różnie ocenione, w zależności od długości cieków w JCWP;
- lokalizacja inwestycji - przy dokonywanej ocenie lokalizacja inwestycji miała znaczenie w zależności od tego czy jej realizację zaplanowano na dopływach cieką głównego lub na samym cieką głównym;
- uwarunkowania zlewniowe - inaczej oceniano inwestycję, która była zlokalizowana na niewielkim cieką, dla której zakres planowanych robót mógł znacznie utrudnić osiągnięcie

dobrego stanu, a inaczej w przypadku gdy ten sam zakres prac dotyczył dużej rzeki, dla której taka ingerencja mogła nie mieć znaczenia.

W związku z powyższym często miała miejsce sytuacja, iż pomimo zidentyfikowania takich samych czynników oddziaływania (macierz oceny), biorąc pod uwagę pozostałe uwarunkowania, ocena dwóch pozornie podobnych inwestycji była odmienna."

W związku z powyższym nasza uwaga zawarta w piśmie z 24 kwietnia br. pozostaje aktualna.

6. Wadliwa ocena oddziaływania przedsięwzięć na obszary Natura 2000

W dalszym ciągu zastrzeżenia budzi zaproponowany w MP sposób oceny oddziaływania projektów na obszary Natura 2000. W projektach dokumentów nie zestawiono czynników oddziaływania z przedmiotami i celami ochrony obszarów Natura 2000, nie wskazano propozycji działań minimalizujących, rozwiązań alternatywnych, a także nie przewidziano potencjalnego zakresu i możliwości wykonania kompensacji przyrodniczej. Tymczasem w SIWZ (rozdział 3 zakres pracy) wskazano, że projekt MasterPlanu ma obejmować: „Ocenę oddziaływania na obszary Natura 2000, w tym określenie środków łagodzących i kompensujących, o ile będzie to właściwe. W przypadku projektów, które mogą mieć negatywny wpływ na obszary Natura 2000 (projekty nie tylko znajdujące się na obszarze Natura 2000, ale także powyżej i poniżej), zostanie przeprowadzona właściwa ocena zgodnie z art 6.3 dyrektywy siedliskowej. Jeżeli ocena wykaże, że projekt będzie miał negatywne skutki, będzie się poszukiwać alternatywy i tylko w przypadku braku rozwiązań alternatywnych można zastosować odstępstwo przewidziane w art. 6.4 dyrektywy siedliskowej, pod warunkiem, że warunki stosowania odstępstwa zostaną spełnione (w szczególności istnienie nadrzędnego interesu publicznego i środków kompensacyjnych). Podsumowanie tych ocen zostanie również zawarte w Masterplanach.”

Niestety w MP znalazł się akapit zaprzeczający zapisom SIWZ, mianowicie: "Do grupy inwestycji, dla których stwierdzono brak możliwości dokonania właściwej oceny oddziaływania na obszary Natura 2000, umożliwiającej potwierdzenie lub wykluczenie wystąpienia tego wpływu, zakwalifikowano inwestycje, dla których udostępniona dokumentacja nie zawierała danych umożliwiających odpowiednie rozpoznanie oddziaływań(...) Z braku możliwości wyeliminowania zagrożenia, posługując się zasadą przezorności uznano więc, iż inwestycje te mogą potencjalnie wpływać na cele ochrony obszarów Natura 2000, w związku z czym wskazano dla każdej z nich niezbędne działania łagodzące ten wpływ."

Z cytowanego tekstu wynikają dwa problemy. Pierwszy dotyczy podejścia Autorów MP do analizy oddziaływania przedsięwzięć na obszary Natura 2000. Nie dokonali oni takiej oceny, przeanalizowali jedynie dostępną dokumentację "środowiskową", co oznacza, że szereg inwestycji nigdy nie zostanie oceniony pod kątem oddziaływania na Naturę 2000. Wynika to z polskich uwarunkowań prawnych - np. prace utrzymaniowe na rzekach nie kwalifikują się do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397).

Druga kwestia dotyczy stosowania zasady przezorności i proponowania działań łagodzących. Z art 6.4 Dyrektywy Siedliskowej wynika, że przed przeprowadzeniem działań mogących negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, należy rozważyć rozwiązania alternatywne i dowieść istnienia nadrzędnego interesu publicznego. Dopiero po dowiedzeniu istnienia interesu publicznego i stwierdzeniu braku alternatyw można rozważać zastosowanie

środków łagodzących i kompensacji. Niepoprawne jest więc założenie przedstawione w MP, że wszystkie analizowane inwestycje potencjalnie oddziałujące na obszary Natura 2000 mogą być zrealizowane.

W naszym piśmie z 24 kwietnia br. zwróciliśmy uwagę także na kwestię oddziaływania na obszary Natura 2000 przedsięwzięć prowadzonych poza tymi obszarami. W MP z kwietnia analizy tego typu nie zostały przeprowadzone, a należy zauważyć, że w rzeczywistości negatywny wpływ na obszar Natura 2000 mogą mieć też prace prowadzone na cieku poza tym konkretnym obszarem. W zmodyfikowanych MP z czerwca br. na s. 63 (rozdz. 8) Autorzy MP piszą: "Prowadzona w odniesieniu do obszarów Natura 2000 ocena oddziaływania, oparta na dokumentacji przekazanej dla danego projektu przez inwestora, obejmowała analizę zarówno obszarów, na których dana inwestycja się znajduje, jak i obszarów zlokalizowanych poniżej i powyżej tych obszarów. Oceny dokonano zgodnie z art. 6.3 Dyrektywy Siedliskowej." Jest to podejście słuszne, jednak na s. 77 tego samego dokumentu czytamy, że "Do grupy inwestycji niezwiązanych z zagadnieniem obszarów Natura 2000 zaliczono te z zadań, które zlokalizowane są poza ustanowionymi obszarami Natura 2000. Z racji lokalizacji, udostępniona dla tych inwestycji dokumentacja nie zawiera analiz ich wpływu na obszary Natura 2000." Powyższe zapisy zaprzeczają sobie wzajemnie, a analiza oddziaływania MP na obszary Natura 2000 jest wewnętrznie niespójna.

Pozostałe kwestie dotyczące obszarów Natura 2000 poruszone w naszym kwietniowym piśmie pozostały bez zmian, w związku z czym nasze uwagi zawarte we wspomnianym piśmie pozostają aktualne.

7. Wadliwa ocena oddziaływań skumulowanych

Wciąż aktualna pozostaje także uwaga dotycząca oddziaływań skumulowanych. W MP nadal znajduje się zapis, który podważa ich sens jako wkładu do zintegrowanego podejścia do gospodarowania wodami, mianowicie: "Podczas próby szacowania efektu skumulowanego w skali większej niż JCWP, tj. w skali zlewni bilansowych stwierdzono, że efekt skumulowany nie będzie dotyczył tych jednostek hydrograficznych, co jest równoznaczne z brakiem wystąpienia efektu skumulowanego w skali całego obszaru dorzecza Wisły." (MP dla dorzecza Wisły, rozdz. 7, s. 60, czerwiec 2014). W kontekście Wisły jest to zapis zastanawiający ze względu na przytaczane w wersji kwietniowej MasterPlanu dla dorzecza Wisły wyniki analiz pokazujące, że prawie połowa inwestycji w regionach wodnych Środkowej i Małej Wisły może skutkować nieosiągnięciem dobrego stanu jednolitych części wód lub pogorszeniem ich stanu/potencjału. Obecnie w czerwcu 2014, po zmianie liczby analizowanych przedsięwzięć, jest to około 30% inwestycji w analogicznych regionach wodnych. Jednak w dalszym ciągu w przypadku realizacji wszystkich tych przedsięwzięć we wspomnianych regionach wodnych oddziaływanie skumulowane tych inwestycji z dużym prawdopodobieństwem rozszerzy się poza obszar JCWP. Zwłaszcza, jeżeli weźmie się pod uwagę prawdopodobne niedoszacowanie przez Autorów MP oddziaływania na środowisko inwestycji polegających na budowie rowów i kanałów oraz melioracji, o których więcej piszemy w punkcie 8 niniejszego pisma oraz w punkcie 8 naszego pisma z 24 kwietnia br.

Wydaje się, że o szersze analizy oddziaływań skumulowanych należało by się pokusić również w odniesieniu do dorzecza Biebrzy w kontekście następujących zapisów, które znajdowały się w Prognozie dla obszaru dorzecza Wisły w wersji z kwietnia 2014 r.: "Budowa nowych rowów i kanałów może mieć bezpośredni i stały wpływ na powierzchnię terenu. (...) Wystąpi również bezpośrednie, stałe i negatywne oddziaływanie na gleby, głównie w miejscu planowanych prac wykopowych. (...) w środkowej części obszaru

dorzecza Wisły, najwięcej inwestycji z zakresu modernizacji i budowy nowych rowów bądź kanałów wystąpi w dorzeczu Biebrzy." (Prognoza do MP dla dorzecza Wisły, rozdz. 5.7.3, s. 163, kwiecień 2014).

Obecnie, w Prognozie z czerwca 2014 r., cytowany wyżej akapit został usunięty, lecz należy obawiać się, że nie oznacza to, że zrezygnowano z melioracji w dorzeczu Biebrzy. Lakoniczny zapis znajdujący się obecnie w Prognozie mówiący, że "Melioracje będą natomiast negatywnie oddziaływały na gleby takie jak np. torfy" (Prognoza do MP dla dorzecza Wisły, rozdz. 5.7.3, s. 175, czerwiec) jest zdecydowanie niewystarczający.

Inwestycje melioracyjne zakrojone na szeroką skalę w środowisku tak wrażliwym i zależnym od stosunków wodnych mogą mieć zasadnicze znaczenie dla stanu jego zachowania oraz jakości gleb (torfowych) występujących tych terenach dorzecza Biebrzy. Z tego względu oraz ze względu na fakt, że na wspomnianym terenie znajdują się obszary chronione w randze międzynarodowej, należało by wykonać analizę oddziaływań skumulowanych na poszczególne elementy środowiska, które mogą być wywołane pracami ingerującymi w środowisko gruntowo-wodne.

8. Wadliwy wybór przedsięwzięć, które mogą pogorszyć stan/potencjał JCWP

W MasterPlanach w dalszym ciągu występuje rażąca niezgodność dotycząca oceny wpływu prac regulacyjnych i innych prac ingerujących w koryto cieków na stan/potencjał ekologiczny cieków. Także w przypadku oceny wpływu melioracji, budowy i konserwacji rowów i kanałów wydaje się, że autorzy MP wyraźnie nie doszacowali skali potencjalnych szkód w środowisku, związanych z realizacją tego typu przedsięwzięć.

W związku z powyższym nasze uwagi w tym zakresie zawarte w piśmie z dnia 24 kwietnia należy uznać za aktualne.

Przy opisie oddziaływań w przypadku realizacji zaplanowanych działań w Prognozie do MasterPlanu dla dorzecza Wisły w wersji z kwietnia 2014 (rozdz. 5.2.3. s. 110) napisano m.in.: "Budowa rowów i kanałów melioracyjnych w odpowiednich warunkach może przyczynić się do poprawy jakości środowiska jak i zwiększenia różnorodności biologicznej, zwłaszcza przy dobrze zaprojektowanej i zaplanowanej infrastrukturze melioracyjnej, uwodnienie terenu i odpowiana [!] regulacja warunków hydrologicznych. (...) Melioracje mogą również zagrażać siedliskom (zwłaszcza melioracje odwadniające), najbardziej narażone w tym przypadku będą siedliska o dużej bioróżnorodności związane z terenami podmokłymi." Drugie z zacytowanych zdań jest zgodne z prawdą. Jednak pierwsze sugerowało błędny wniosek o pozytywnym wpływie melioracji na środowisko przyrodnicze.

W obecnej wersji Prognozy (czerwiec 2014) powyższy akapit został zastąpiony następującymi zapisami (rozdz. 5.2.3 s. 120): "Budowa rowów i kanałów melioracyjnych w odpowiednich warunkach będzie oddziaływać w sposób ograniczony na środowisko, jak i różnorodności biologiczną, zwłaszcza przy dobrze zaprojektowanej i zaplanowanej infrastrukturze melioracyjnej, której celem jest odpowiednia racjonalna regulacja warunków hydrologicznych. (...) Melioracje mogą również zagrażać siedliskom (zwłaszcza melioracje odwadniające), najbardziej narażone w tym przypadku będą siedliska o dużej bioróżnorodności związane z terenami podmokłymi." Nie jest jasne, co oznacza ograniczone oddziaływanie na środowisko, należy zakładać, że chodzi o oddziaływanie negatywne. Jest to wtedy zapis prawdziwy, natomiast w MasterPlanach nie oceniono zasadności ani racjonalności planowanych przedsięwzięć polegających na melioracji oraz budowie rowów i kanałów.

9. Przegląd przedsięwzięć zestawionych na listach analizowanych w ramach MasterPlanów

W dalszym ciągu poważne wątpliwości budzi wybór przedsięwzięć zakwalifikowanych do listy nr 1 (inwestycje, które nie wpływają negatywnie na osiągnięcie dobrego stanu wód lub nie pogarszają stanu wód) oraz wykazanie uzasadnienia i działań ograniczających niekorzystny wpływ na stan JCWP w odniesieniu do listy nr 2, obejmującej inwestycje mogące spowodować nieosiągnięcie dobrego stanu/potencjału wód.

Dodatkowo w wersji dokumentów z czerwca br. uwzględniono szereg nowych inwestycji, jednak duża liczba przedsięwzięć planowanych na ciekach (dla których są obecnie np. ogłaszane przetargi) nie znalazła się na żadnej z wymienionych wyżej list. Dotyczy to m.in. inwestycji polegających na udrażnianiu, zmianie przekroju i pogłębianiu cieku, które w pewnym zakresie zostały uwzględnione na omawianych listach.

W związku z powyższymi wątpliwościami budzi zarówno zasadność zakwalifikowania danego przedsięwzięcia do konkretnej listy, co omawialiśmy szerzej w naszym piśmie z 24 kwietnia br., jak wciąż niekompletna lista przedsięwzięć analizowanych w MasterPlanach.

PODSUMOWANIE

Większość uwag i zastrzeżeń zgłoszonych w naszym piśmie z dnia 24 kwietnia br. pozostaje wciąż aktualna. W odniesieniu do części z nich pojawiły się modyfikacje w konsultowanych dokumentach, jednak nie odniesiono się do naszej kluczowej uwagi dotyczącej proponowanego w MasterPlanach podejścia do zrównoważonego rozwoju gospodarki wodnej w Polsce. W związku z tym oczekujemy, że w kolejnej wersji analizowanych dokumentów znajdzie się pisemne podsumowanie, o którym mówi art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Należy po raz kolejny podkreślić, że przekazane do konsultacji społecznej dokumenty tzn. projekty MasterPlanów dla dorzecza Wisły i Odry wraz z Prognozami ich oddziaływania na środowisko nie spełniają wymogów Komisji Europejskiej odnośnie zawartości i zakresu jaki został dla nich określony. Zgodnie z SIWZ (zakres pracy rozdział 3 str. 18): „W Masterplanach powinny zostać ujęte wszystkie inwestycje, ponieważ będą one opisywane w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy.” MasterPlany powinny zawierać wszystkie projekty infrastrukturalne i stanowić podstawę zintegrowanego podejścia do zarządzania gospodarką wodną w ujęciu zlewniowym. Dokumenty powinny w sposób jasny i rzetelny ocenić zasadność realizacji projektów i ich wpływ na możliwość realizacji celów RDW, służyć wybraniu najlepszej opcji środowiskowej, a w przypadku braku alternatyw i wystąpienia pozostałych przesłanek do realizacji odstępstwa na podstawie Art. 4.7 RDW w sposób jasny przedstawić uzasadnienie.

Projekty MasterPlanów wraz z Prognozami oddziaływania na środowisko w dalszym ciągu wymagają, w naszej ocenie, gruntownego dopracowania. Niedopuszczalne jest przyjęcie ich w obecnym kształcie, ponieważ nie wypełniają one zapisów SIWZ, a przede wszystkim wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej.

z up. Zarządu
Joanna Byrka